

elekse[®]
ÖDEME KURULUŞU A.Ş.

ELEKSE ÖDEME KURULUŞU A.Ş

**SUÇ GELİRLERİNİN AKLANMASININ
ÖNLENMESİ VE TERÖRİZMİN
FİNANSMANI İLE MÜCADELEDE
FARKINDALIK EĞİTİMİ**

EĞİTİM HEDEFLERİ

Suç Gelirinin Aklanması ve Terörün Finansmanı

Aşamalar

Yöntemler

5549 Sayılı Kanun

Müşterini Tanı

Kimlik Tespiti ve Gerçek Faydalanıcının Tanınması

Şüpheli İşlemler, Sıkılaştırılmış Tedbirler ve Bildirim

Riskler

Yasal Yaptırımlar

SUÇ GELİRLERİNİN AKLANMASI

Suç Geliri ve Suç Gelirinin Aklanması

5549 Sayılı Kanunun amacı, suç gelirlerinin aklanmasının önlenmesine yönelik usul ve esasları belirlemektir.

Ülke mevzuatında öncül suç olarak belirlenmiş faaliyetlerden elde edilmiş her türlü gelir ve değer '**suç geliri**' olarak kabul edilir. Kanunlarımızda en az 6 ay ve 6 aydan fazla hapis cezası gerektiren eylemlerin hepsi öncül suç olarak belirlenmiş ve bu eylemlerden elde edilen gelirlere suç geliri olarak değerlendirilmiştir.

Suç geliri aklama suçu ise, 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 282. maddesinde düzenlenmiş olup; alt sınırı 6 ay veya daha fazla hapis cezasını gerektiren bir suçtan kaynaklanan malvarlığı değerinin,

- . yurt dışına çıkarılması
- . bunun gayrimeşru kaynağının gizlenmesi
- . meşru bir yolla elde edildiği konusunda kanaat uyandırılması maksadıyla çeşitli işlemlere tabi tutulmasıdır.

SUÇ GELİRLERİNİN AKLANMASI

Suç Geliri Aklama Nedir?

Genel olarak suç geliri aklama suçundan bahsedebilmek için;

- Bir suç işlenmiş (öncül suç),
- Bu suç sonucunda herhangi bir ekonomik değer elde edilmiş (suç geliri),
- Bu ekonomik değerlere yasal görünüm kazandırmaya yönelik fiillerin işlenmiş olması gerekmektedir.

Yasadışı yollardan sağlanan gelirin değerini mümkün olduğunca koruyacak, yetkililerin dikkatini çekmeyecek ve kullanılabilirliği arttıracak şekilde başka varlıklara dönüştürülmesi, aktarılması işlemine aklama denmektedir.

Örneğin dolandırıcılık suçu işlenip gelir elde edilmesi durumunda öncül suç ve suç geliri mevcuttur. Ancak, söz konusu suç gelirine yasal görüntü kazandırmaya, diğer bir deyişle aklamaya yönelik fiiller işlenmediği sürece suç geliri aklama suçundan bahsetmek mümkün değildir.

ÖNCÜL SUÇ ÖRNEKLERİ

Uyuşturucu Ticareti

Uyuşturucu trafiği bilançosu

- 320 Milyar Dolar - 120 ülkenin GSYH'sından daha büyük bir pazar
- Ülkemizde 2007'den 2017'ye kadar olan dönemde 2 bin 148 kişi uyuşturucu nedeniyle yaşamını yitirdi.
- Avrupa'da sadece 2016 yılında 9.000'den fazla ölümün gerçekleşmiş olduğu tahmin edilmektedir.

ÖNCÜL SUÇ ÖRNEKLERİ

Göçmen Kaçakçılığı & İnsan Ticareti

İnsanların;

- yasal olmayan yollardan ülkeye sokulması veya ülke dışına çıkarılması,
- zorla çalıştırılması,
- cinsel amaçlarla istismar edilmesi,
- organ ve dokularından istifade edilmesi

Dünya genelinde **40,3 milyon** muhtemel insan ticareti **mağdurunun** olduğu tahmin edilmektedir.

Yine Uluslararası Çalışma Örgütü'nün yapmış olduğu çalışmalarda dünyada insan ticareti fiillerinden yıllık **150 milyar Doları** tutarında yasa dışı kazanç elde edildiği belirtilmiştir.

TERÖRÜN FİNANSMANI

Terörün Finansmanı Nedir?

6415 Sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanunun amacı, terör ve terörizmin finansmanı ile etkin mücadeleyle ilişkin usul ve esasların belirlenmesidir.

Terörizmin finansman kaynağı yasal kazançlar (kişisel bağışlar) olabileceği gibi suç faaliyetlerinden (adam kaçırma, uyuşturucu ticareti) elde edilen gelirler de olabilir.

Teröristler fonların transferi için bankaları, ödeme ve elektronik para kuruluşlarını, kayıt dışı «hawala» transferleri yapan kişileri veya fiziki olarak nakit, altın veya değerli eşya taşıyıcılarını tercih edebilirler.

Teröristlerin fon kaynakları şunlardır;

- Hayır kurumları aracılığıyla toplanan tutarlar
- Akaryakıt, insan, uyuşturucu, silah ve tarihi eser kaçakçılığı
- Sosyal medya üzerinden toplanan bağışlar
- Bireysel finansman

SUÇ GELİRİNİN AKLANMASI VE TERÖRÜN FİNANSMANI

Neden kurallara ihtiyacımız var?

- ✓ Suç örgütlerinin finansal kaynaklarını kesebilmek
- ✓ Sürdürülebilir büyüme & doğru hedefleme yapabilmek
- ✓ Sosyal refah arttırabilmek

için yerel ve uluslararası kurallar setine ihtiyaç duyulmuştur.

Kuralların olmadığı bir ekosistemde;

- Kayıt dışı ekonomi büyüyecek
- Paravan şirketler artacak
- Haksız rekabet yükselecek
- Yolsuzluk & rüşvet artacak
- Ülke prestiji azalırken, bir suçlar cennetine dönüşecek
- Maliyet, kaynak kullanımı verimsizleşecektir.

SUÇ GELİRLERİNİN AKLANMASI

FATF ve MASAK

1989 yılında yapılan G-7 zirvesinde, suç gelirlerini aklamaya karşı dünya gelinde önlem alınabilecek uluslararası bir örgütün kurulmasına karar verilmiş ve OECD bünyesinde, Paris merkezli Mali Eylem Çalışma Grubu (Financial Action Task Force- FATF) kurulmuştur.

FATF, başta finans olmak üzere kanun düzenleyici ve uygulayıcı kesimlerden katılan uzmanların oluşturduğu şu an toplamda 35 ülkenin üye olduğu, ülkemizin de 24 Eylül 1991 tarihinden beri üyesi olduğu bir kurumdur.

19 Kasım 1996 tarihli resmi gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 4208 sayılı «Kara paranın Aklanmasının Önlenmesine Dair Kanun» ve bu kanunun uygulanmasına yönelik olarak çıkarılan yönetmelikler ile Türk finansal sistemi ilk kez bu derece doğrudan yasal düzenlemelere tabi hale gelmiştir.

4208 sayılı Yasa ile Türkiye’de suç gelirlerinin aklanmasının önlenmesine dair yasa ile belirtilen yükümlülüklerle ilişkin veri toplama, değerlendirme, uygulama, denetleme, düzenleme ve koordinasyon görevini yürütmekle görevli olan 17 Şubat 1997 tarihinde Maliye Bakanlığı’na bağlı olarak Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığı (MASAK) kurulmuştur.

4208 sayılı Kanun’un yerini 18 Ekim 2006 tarih ve 26323 sayılı Resmi Gazete ’de yayımlanarak yürürlüğe giren 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesine Dair Kanun almıştır.

Suç gelirlerinin aklanmasının önlenmesine dair ülkemizdeki mevzuat, 9 Ocak 2008 tarih ve 26751 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak 1 Nisan 2008 tarihinde yürürlüğe giren «Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörizmin Finansmanın Önlenmesine Dair Tedbirler Hakkında Yönetmelik» çerçevesinde yürütülmektedir.

SUÇ GELİRİNİN AKLANMASI AŞAMALARI

Suç Geliri Aklama Aşamaları

Suç gelirinink aklanması üç aşamadan oluşmaktadır:

Yerleştirme

Yasa dışı faaliyetlerden elde edilen gelirin fiziki olarak para transferi, hesap açma, geri ödeme, menkul kıymet ve altın satın alınması gibi yollarla finansal sisteme yerleştirilmesidir. Para çoğu zaman suç gelirinden elde edilmeyen bir para ile karıştırılarak sisteme dahil edilir.

Ayrıştırma

Sisteme dahil edilen suç gelirlerinin, çeşitli işlemlerle parçalara ayrılarak asıl kaynak ile ilişkisinin koparılması, farklı işlemlerle parayı dolaştırarak izini kaybettirmeye çalışılır. Böylece gelir, denetleyicinin kontrolünden çıkacak ve kaynağı belirsiz bir hale gelecektir. Daha önce sisteme dahil edilen gelirin tekrar satılması, transfer edilmesi, paravan kuruluşlar üzerinden meşrulaştırılması işlemleri yapılır.

Bütünleştirme

Çeşitli yollarla parçalara ayrılan gelir, sürekli el değiştirme işlemleri ile izini kaybettirdikten sonra belli bir noktada meşru yollarla temin edilmiş izlenimi yaratacaktır.

SUÇ GELİRİNİ AKLAMA YÖNTEMLERİ

Suç Geliri Aklama Yöntemleri

Sık kullanılan aklama yöntemlerden bazıları aşağıda sıralanmıştır:

- **Parçalama:** Bir müşterinin, raporlama ve kayıt altına alınma yükümlülüklerinden kaçınmak amacıyla yüksek montanlı tek bir işlem gerçekleştirmek yerine daha küçük parçalara ayırarak işlemlerini yapılandırması
- **Sirinler Yöntemi:** Birden fazla müşterinin aynı mahiyetteki işlemleri bölüşerek aynı gün ve/veya takip eden günlerde işlemler gerçekleştirmesi
- **Aktarma:** Bir müşterinin kendisine gönderilen tutarı tahsil etmesinin akabinde tutarın tamamını veya büyük bir kısmını başkalarına göndermesi (Asıl alıcı ve gönderici arasındaki zinciri koparır, raporlama ve kayıt altına alma gerekliliklerinden kaçınmak, ilişkiyi gizlemek için kullanılır)
- **Gerçek Faydalanıcının Gizlenmesi:** Kendi adına fakat başkası hesabına hareket edilmesi, işlemin esas sahibinin gizlenmesi yöntemidir.
- **Sahte ya da Şişirilmiş Faturalar:** Değeri oldukça düşük olan malların belli niteliklere sahip değerli bir mal gibi faturalandırılması.
- **Paravan veya Hayali Şirket Kullanılması:** Herhangi bir ticaret veya imalat faaliyetinde bulunmayan şirketlerin kağıt üzerinde kullanılması.
- **Resmi Olmayan Havale Yöntemleri:** Paranın resmi transfer sistemleri kullanılmaksızın bir coğrafyadan diğerine transferini sağlayan bir havale sistemidir. Ülkeden hiçbir fiziksel nakit çıkışı olmamaktadır. Sistemin temelinde güven unsuru yatmakta, etnik veya mezhepsel bağlılık da bu güven ortamının oluşmasını kolaylaştırmaktadır.

DEĞERLENDİRME SORULARI

Soru-1

Suç gelirinin aklanması hangi aşamalardan oluşur? Sizce hangi aşamada aklamamanın önlenmesi daha etkindir?

Kara paranın aklanması 3 aşamadan oluşur; yerleştirme, ayrıştırma ve bütünleştirme. Her bir yükümlü grubu için farklı dinamikler belirleyici olsa da genel olarak «yerleştirme» aşaması fonun kaynağının tespit edilebileceği ilk kısımdır. Aklayıcılar bu aşamadan sonra özellikle takip edilmesi zor, karmaşık işlemler ile suç gelirini kaynağından ayırmaya çalışırlar.

Müşterini tanı prensiplerinin etkin uygulanması, tespit edici, risk azaltıcı ve önleyici tedbirlerinin işletilmesi henüz yerleştirme aşamasında şirketinizi suç örgütlerine karşı koruyacaktır.

AKIŞ MASAK'IN GÖNÜL MERSİNİ AKKINDA KANUN

Kanun Kapsamında Oluşan Yükümlülükler

Kanun kapsamında Ödeme Kuruluşlarının ve diğer yükümlülerin uymak zorunda olduğu başlıklar aşağıda listelenmiştir:

- **Kimlik Tespiti:** Kurum, kendi nezdinde ya da aracılık ettiği işlemlerde işlem yapılmadan önce, işlem yapanlar ile nam ve hesaplarına işlem yapılanların kimliklerini tespit etmek zorundadır.
- **Süphemli İşlem Bildirimi:** Kurum, yapılmak istenen işleme konu olan her türlü malvarlığının yasa dışı yollarla elde edildiği ya da yasa dışı amaçlarla kullanıldığına \ kullanılacağına dair herhangi bir bilgi aldığına ya da şüphelenmesi için oluşabilecek herhangi bir hususta, MASAK'ı bilgilendirmek zorundadır. Bu bildirimler ile alakalı, görevli denetimler ve yargılama yapan mahkemeler dışında işleme taraf olanlar dahil kimse ile bilgi paylaşımı yapılamaz.
- **Eğitim, İç Denetim, Kontrol ve Risk Yönetim Sistemleri ile Diğer Tedbirler:** Kanunun amacına uygun olarak eğitim, iç denetim, kontrol ve risk yönetim sislerinin oluşturulması ve bu Kanunla getirilen yükümlülüklerle uyum sağlamak üzere gerekli yetki ile donatılmış idari düzeyde görevli tayin edilmesi de dahil gereken tedbirler alınmalıdır.
- **Bilgi ve Belge Verme:** Kurum, MASAK ve Kanunda belirtilen yetkili denetim elemanları tarafından talep edilecek her türlü bilgi, belge ve bunlara ilişkin kayıtları paylaşma, bu bilgilere erişim konusunda kolaylık sağlama ile yükümlüdür.
- **Muhafaza ve İbraz:** Yükümlülükler ve genel iş akışı dahilinde oluşacak her türlü ortamdaki, kayıt belgelerini düzenleme tarihinden, kimlik tespitinde kullanılan belgeler son işlem tarihinden itibaren 10 yıl boyunca saklamakla yükümlüdür. Bilgi ve belge istenen kurum, yazılı herhangi bir kanuna atıfta bulunarak bilgi vermekten kaçınmaz.

MÜŞTERİNİ TANI

Müşterini Tanı Prensipleri

- 1- Kimlik Tespiti
- 2- Gerçek faydalanıcının tespiti ve teyidi
- 3- Süreklilik, bilgilerin periyodik aralıklarla güncellenmesi

Risk bazlı yapılan değerlendirmeler neticesinde bazı müşteri gruplarına, kullanılan ürün ve hizmete, dağıtım kanalına göre MASAK 5 sıra numaralı Tebliğ'in izin verdiği ölçüde basitleştirilmiş tedbirler uygulanabileceği gibi Yönetmelik'in 26/A maddesi kapsamında işlemin amacın, işleme konu malvarlığının ve müşteriye ait fonların kaynağı hakkında bilgi edinmek, uygulanan kontrollerin sayı ve sıklığını artırmak gibi sıkılaştırılmış tedbirler de uygulanabilir.

KİMLİK TESPİTİ

Gerçek Kişilerde Kimlik Tespiti

Müşterinin adı, soyadı, doğum yeri ve tarihi, anne ve baba adı, uyruğu ve kimlik belgesinin türü ve numarasına ilişkin bilgilerin doğruluğu kimlik tespitine esas belgeler ile teyit edilir.

Türk uyruklu gerçek kişilerde;

- T.C. Nüfus Cüzdanı,
- T.C. Sürücü Belgesi,
- Pasaport
- Özel Kanunla Düzenlenen Meslek Gruplarına Ait Kimlikler (Avukat, Hakim ve Savcılar, TBMM Personeli)

Yabancı uyruklu gerçek kişilerde ise;

- Pasaport
- İkamet Tezkere Belgesi

İlave olarak kişinin adres, telefon ve meslek bilgisi alınır.

KİMLİK TESPİTİ

Tüzel Kişilerde Kimlik Tespiti – Temsilcini Tanı

Ticaret siciline kayıtlı tüzel kişilerin kimlik tespitinde; tüzel kişinin unvanı, ticaret sicil numarası, vergi kimlik numarası, faaliyet alanı, açık adresi, telefon ve varsa faks numarası ve e-posta adresi ile tüzel kişiliği temsile yetkili kişinin adı, soyadı, doğum yeri ve tarihi, anne ve baba adı, uyruğu, imza beyannamesi, kimlik türü ve numarası bilgileri alınır.

Verilen bilgilerin doğruluğunun teyit edileceği asılları ya da noter onaylı fotokopileri görüldükten sonra birer örneklerinin alınması gerekmektedir.

- Son ortaklık yapısını gösteren Ticaret Sicil Gazetesi,
- Güncel Vergi Levhası,
- Geçerli İmza Sirküleri
- Gerçek kişilerin kimlik nüshaları ve adli sicil kayıtları

DİKKAT! Tedbirler Yönetmeliği'nin 15.maddesine istinaden, belgelerin gerçekliğinden şüphe duyulması durumunda imkânların elverdiği ölçüde, belgeyi düzenleyen kişi ya da kuruma veya diğer yetkili mercilere başvurmak suretiyle belgenin gerçekliğini doğrulanabilir.

KİMLİK TESPİTİ

Tüzel Kişilerde Kimlik Tespiti

İncelenecek evraklarda aşağıdaki konulara özen gösterilmelidir:

- Kimlik bilgilerinin, tüm belgelerde bire bir aynı ve anlaşılır olması gerekmektedir.
- Adres bilgisinin tüm evraklarda aynı olması gerekmektedir.
- İmza sirkülerinde yer alan imza örneği ile diğer sözleşme vb. evraklarda yer alan imzaların uyumlu olmasına özen gösterilmelidir.
- Vergi levhasında yer alan ana faaliyet alanı ile potansiyel mevcut iş alanının uyumlu olması beklenmektedir. Ayrıca, ticari faaliyetlerine açıklık getirilmesi beklenmektedir. Örneğin vergi levhasında faaliyet alanı kısmında sadece "dış ticaret" "danışmanlık" veya "ithalat ihracat" yazan şahıs şirketlerine ilişkin açıklayıcı bilgi paylaşılması beklenmektedir. Hangi sektör, hangi ürünlerin alım satımı, ne üzerine danışmanlık vb.
- Tüm belgelerin en güncel versiyonu temin edilmesi esastır.

KİMLİK TESPİTİ

Gerçek faydalanıcı kimdir?

Gerçek Faydalanıcının Tanınması

- Gerçek kişi ya da tüzel kişi olup olmadığına bakmaksızın herhangi bir müşteriyi nihai olarak sahipliğinde bulunduran gerçek kişi olabileceği gibi,
- Hesabına işlem ya da faaliyet yürütülen gerçek kişi de olabilecektir.

Yükümlüler bir başkası hesabına hareket edilip edilmediğini tespit etmek için gerekli tedbirleri alır. İşlemi talep eden kimse, bir başkası hesabına hareket ettiğini beyan ettiğinde, gerçek ve tüzel kişilerde kimlik tespiti esaslarına göre işlemi talep edenin kimliği ve yetki durumu ile hesabına hareket edilenin kimliği tespit edilir. Örneğin;

- Vekaletname ile gerçekleştirilen işlemler – hem vekilin hem adına hareket edilen kişinin
- Küçüklerin adına yasal vasilerin gerçekleştirdiği işlemler –hem küçüğün hem vasinin
- Şirket imza yetkililerin gerçekleştirdiği işlemler – hem tüzel kişinin hem de temsile yetkili gerçek kişinin

kimlik tespiti yapılır. Öte yandan Tedbirler Yönetmeliğinin 17/A maddesine göre; tüzel kişiliklerde %25 oranı aşan hisseye sahip gerçek kişilerin nihai faydalanıcı olarak kabul edileceği ifade edilmektedir. Tüzel kişiliğin %25 i aşan hisseye sahip gerçek kişi ortağının gerçek faydalanıcı olmadığından şüphelenilmesi veya bu oranda hisseye sahip gerçek kişi ortak bulunmaması durumunda;

- tüzel kişiliği nihai olarak kontrolünde bulunduran gerçek kişi ya da kişilerin ortaya çıkarılması için gerekli tedbirler alınır ve/veya
- en üst düzey icra yetkisine sahip gerçek kişi ya da kişiler üst düzey yönetici sıfatıyla gerçek faydalanıcı kabul edilir,

MASAK tarafından hazırlanmış Gerçek Faydalanıcının Tanınması Rehberine <https://www.hmb.gov.tr/masak-rehberler> adresinden ulaşabilirsiniz.

Değerlendirme Soruları

Soru -2

Yönetmelik'in 6. maddesinde geçen «Bakanlıkça uygun görülen kimlik belgesi» ifadesinden ne anlaşılmalıdır?

Müşterinin adı, soyadı, doğum yeri ve tarihi, anne ve baba adı, uyruğu ve kimlik belgesinin türü ve numarasına ilişkin bilgilerin doğruluğu kimlik tespitine esas belgeler ile teyit edilir. Bu konuda en güncel örneklere MASAK web sitesinde yer alan sıkça sorulan sorulardan ulaşabilirsiniz.

<https://www.hmb.gov.tr/masak-sikca-sorulan-sorular>

Türk uyruklu gerçek kişilerde;

- T.C. Nüfus Cüzdanı,
- T.C. Sürücü Belgesi,
- Pasaport
- Özel Kanunla Düzenlenen Meslek Gruplarına Ait Kimlikler (Avukat, Hakim ve Savcılar, TBMM Personeli)

Yabancı uyruklu gerçek kişilerde ise;

- Pasaport
 - İkamet Tezkere Belgesi
 - Geçici Koruma Belgesi
 - Avrupa Konseyine Üye Ülkelerin yerel kimlik ve hudut kapılarında verilen giriş çıkış belgesi \ Mavi Kart *
- (Ülkeye giriş yapıldıktan sonra, en fazla 3 ay boyunca geçerlidir.)

ŞÜPHELİ İŞLEMLER

Şüpheli İşlem Tespiti

Şüpheli işlem, yükümlüler nezdinde veya bunlar aracılığıyla yapılan veya yapılmaya teşebbüs edilen işleme konu malvarlığının; yasa dışı yollardan elde edildiğine veya yasa dışı amaçlarla kullanıldığına, bu kapsamda terörist eylemler için ya da terör örgütleri, teröristler veya terörü finanse edenler tarafından kullanıldığına veya bunlarla ilgili ya da bağlantılı olduğuna dair herhangi bir bilgi, şüphe veya şüpheliyi gerektirecek bir hususun bulunması halidir.

A- Şüpheli müşteri davranışları

- Yasal belge ve bilgi vermekten kaçınan, yanlış yönlendirme yapmaya çalışan kişiler
- Makul, mantıklı veya hukuki bir açıklaması olmayan işlemler talep eden müşteriler
- Bulunduğu network ile coğrafi, ticari ve sosyokültürel hiçbir ortak noktası bulunmayan müşteriler
- Teyidi imkansız bilgi veren müşteriler
- Geliri ve işi ile mantıklı olmayan şekilde işlem yapan müşteriler
- Aşırı gergin, aceleci, huzursuz görünen kişiler
- Yapılan işlemin doğuracağı finansal sonuçlar hakkında bilgisi olmayan müşteriler (Özellikle kimlikleri & hesapları kullanılan yaşlılar, öğrenciler, işsizler)

B- Şüpheli veya olağan dışı işlemler

- Bir kişiden çok kişiye veya çok kişiden bir kişiye (huni şeklinde) gelen tutarlar
- Kısa süre içerisinde aynı müşteri gubuna ait işlem adeti ve tutarının olağan dışı şekilde artması veya azalması
- Tamamlanan bir işlemin hemen tersi yönünde gerçekleşen işlemler (aktarma işlemleri)
- Görünürde makul bir açıklaması olmayan işlemler

ŞÜPHELİ İŞLEMLER

Sıkılaştırılmış Tedbirler

C- Terör bağlantılı şüpheli işlemler

- Kar amacı gütmeyen kuruluşların bağış ve yardım fonları ardına gizlenen işlemler
- Açık bir şekilde maddi kayba yol açan işlemler
- Özellikle çatışma bölgelerinde bulunan yüksek riskli ülkeler ile bu ülkelerin vatandaşları ile yapılan işlemler

Yükümlüler yukarıda paylaşılan örneklerin tespiti ve önlenmesi için **sıkılaştırılmış tedbirleri** işletecek kontrol mekanizmaları tesis etmelidir. Risk görülen işlemler gerçekleşmeden önce veya riskli kabul edilen müşteri gruplarına servis sunulmadan önce;

- İşlemin amacı, işleme konu varlığın / fonun kaynağı, gönderici alıcı arasındaki ilişki gibi ilave bilgiler temin etmeli,
- işlem limitlerini ve kontrol sıklığını gözden geçirmelidir.

ŞÜPHELİ İŞLEM BİLDİRİMİ

Şüpheli İşlem Bildiriminde Dikkat Edilecek Hususlar

Şüpheli işlemler yükümlüler tarafından tutar gözetilmeksizin Başkanlığa bildirilir. Şüpheli işlem bildirimini; gerçek kişi yükümlünün bizzat kendisi, tüzel kişi yükümlünün kanuni temsilcileri, tüzel kişiliği bulunmayanların yöneticileri veya bunlar tarafından yetkili kılınanlar, uyum görevlisi atanan yükümlülerde ise bu görevliler tarafından yerine getirilir. Şüpheli işlemler, işleme ilişkin şüphenin oluştuğu tarihten itibaren en geç on iş günü içinde Başkanlığa bildirilir. MASAK tarafından hazırlanan sektörel ŞİB rehberlerine <https://www.hmb.gov.tr/sektorel-sib-rehberleri> adresinden ulaşabilirsiniz.

Bildirimde bulunulan işlemle ilgili olarak yeni bilgi ve bulgular elde edildiği takdirde, tekrar ŞİBF doldurulur/online bildirim yapılır ve daha önce yapılan bildirimde ek olduğu belirtilir.

Bildirim süreci ile ilgili olarak, şüpheli işleme taraf olanlar dahil, işlemin tespiti, araştırması, bildirim ve sonucu ile ilgili Uyum ve denetim konusunda yetkili personel dışında, işleme konu olan müşteriler dahil kimse ile bilgi paylaşımı yapılmaz. Kanun gereği, şüpheli işlemin gizliliğinin ihlali durumunda, hapis ve para cezaları ile karşılaşılabilen unutulmamalıdır.

DİKKAT! Müşterini Tanı prensiplerinin tam ve doğru uygulanması, olası suç geliri aklama, terörün finansmanı veya dolandırıcılık eylemlerinin engellenmesine yardımcı olacaktır.

ŞÜPHELİ İŞLEM BİLDİRİMİ

Suç Geliri ile Mücadelede Yükümlülüklerin Yerine Getirilmemesi Durumunda Cezalar Nelerdir?

Suç Grubu	Cezayı Alan Kişiler	Para Cezası	Hapis Cezası
ŞİB Yükümlülüğünü Yerine Getirmeyenler	Kurum	18.429 TL - 2.095.620 TL	-
	Görevli	5.000 TL	-
ŞİB Gizliliği Kuralını Bozanlar	Kurum	5.000 gün Adli Para Cezası	1-3 yıl
	Kurum Çalışanları	5.000 gün Adli Para Cezası	1-3 yıl
	Temsilcileri	5.000 gün Adli Para Cezası	1-3 yıl

Değerlendirme Soruları

Soru -3 (Doğru – Yanlış)

Şirketiniz için kritik öneme sahip bir müşteri ile ilgili şüpheli işlem bildirimini hazırlamadan önce yönetim kurulunun onayını almalısınız.

YANLIŞ!

Şüpheli işlemi bildirimini gizliliği gereği;

- (1) Yükümlüler, şüpheli işlem bildiriminde bulunulduğuna veya bulunulacağına dair, yükümlülük denetimi ile görevlendirilen denetim elemanlarına ve yargılama sırasında mahkemelere verilen bilgiler dışında, işleme taraf olanlar dâhil olmak üzere hiç kimseye bilgi veremezler.
- (2) Uyum görevlisine yapılan dâhili bildirimler de gizlilik kapsamındadır. Şüpheli işlem bildirimlerini elektronik ortamda gerçekleştiren uyum görevlileri, sisteme erişimi sağlayan her türlü ortamdaki kart, şifre ve sair bilgi ve araçları hiç kimseye veremez.
- (3) Yükümlüler yurt dışındaki merkezlerine veya şube, acente, temsilci ve ticari vekilleri ile benzeri bağlı birimlerine, müşterisi hakkında şüpheli işlem bildiriminde bulunduğu dair hiçbir şekilde bilgi veremez.
- (4) Şüpheli işlem bildirimini yükümlülüğünü yerine getiren gerçek ve tüzel kişiler, bunların uyum görevlileri, yükümlülerin kanuni temsilcisi, yöneticisi ve çalışanları hiçbir şekilde hukukî ve cezaî bakımdan sorumlu tutulamaz.

MUHAFAZA VE İBRAZ

Kayıtların Saklanması Yükümlülüğü

Aşağıdaki belgeler, yasal mevzuat ve standartlar gereği en az 10 yıl süre ile saklanır:

- Müşteri tanınmasına ve işleme dair tüm belgeler,
- İşlem kayıtları, işlem sırasında ve sonrasında oluşturulan her türlü belgeler,
- Kontrol ve izleme raporları,
- Şüpheli işlemlere ait formlar ve ekleri,
- Eğitim dokümanları,
- Tüm resmi yazı, yazışma ve belgeler.

RİSK GRUPLARI

Risklerin Tanımlanması

YASAL RİSK

Yasal düzenlemelere tam uyumun sağlanamaması, eksik veya hatalı uygulamaların tespit edilmesi, bilgi taleplerinin karşılanamaması sebebiyle Şirkete ve çalışanlara yasal yaptırım uygulanması riskidir.

SAYGINLIK RİSKİ

Herhangi bir yasal yaptırım, olumsuz medya haberi, bağımsız denetim raporu veya müşteri şikayeti vb. sonucunda kamu görüşünün negatif yönde değişmesi, şirket itibarının zedelenmesi saygınlık riski olarak değerlendirilir. Saygınlığın zarar görmesi güven kaybı yaratacaktır. Bir Şirket için onarılması en güç ve en çok zaman alan zararların başında kamuoyu güveninin kaybı gelmektedir.

OPERASYONEL RİSK

Şirket çalışanlarının herhangi bir suistimale, dolandırıcılık vakasına, yolsuzluğa karışmasını veya çalışanların görev tanımlarına uymayarak, dikkatsizlik, özensizlik sonucu Şirket iş sürekliliğine ve operasyon kalitesine zarar vermesi olarak değerlendirilir.

RİSK GRUPLARI

Risklerin Tanımlanması

KONSANTRASYON RİSKİ

Konsantrasyon riski, Şirket ürün ve hizmetlerinin tek bir alanda toplanması, bu ürün ve hizmetlerin kullanımının belli müşteri grupları üzerinde yoğunlaşmasına denir.

MÜŞTERİ RİSKİ

Müşteri riski, müşterinin ya da müşteri adına veya hesabına hareket edenlerin, suç gelirlerinin aklanması veya terörün finansmanı amacıyla Şirket ürün ve hizmetlerini suistimal etmesidir.

COĞRAFİ RİSK

Ülke riski, aklama ve terörün finansmanının önlenmesi konusunda yeterli düzenlemelere sahip olmayan, bu suçlarla mücadele konusunda yeterli düzeyde işbirliği yapmayan veya yetkili uluslararası kuruluşlarca riskli kabul edilen ülkelerden Maliye Bakanlığı tarafından duyurulanların vatandaşları, şirketleri ve mali kuruluşları ile girecekleri iş ilişkileri ve işlemleri sebebiyle maruz kalabilecekleri riski ifade eder.

DAĞITIM KANALI RİSKİ

Dağıtım kanalı riski, temsilci / üye iş yeri eğitiminin yetersiz olması, uyum programının takip edilmesinde isteksizlik, sadece riskli müşteri gruplarına hizmet verilmesi, işlem sırasında gereken özen ve dikkatin gösterilmemesi, dijital dağıtım kanallarına yönelik etkin izleme ve kontrol çalışmalarının gerçekleştirilmemesi, uygun limitlerin tesis edilmemesi olarak tanımlanabilir.

YASAL YAPTIRIMLAR

Adli ve İdari Cezalar

- Şüpheli işlem bildiriminin gizliliği
- Bilgi ve belge verme
- Muhafaza ve ibraz

yükümlülüklerinin ihlali halinde **1 yıldan 3 yıla kadar hapis ve 5,000 güne kadar adli para cezası** ile cezalandırılacağı Kanun'da öngörülmektedir.

- Kimlik tespiti yükümlülüğü,
- Şüpheli işlem bildiri yükümlülüğünün

ihlallerinde **işlem başına 18.429 TL idari para cezası** (her yıl yeniden değerlendirilme oranına tabi) bulunmaktadır.

Ödeme hizmeti kullanıcısının ödeme aracıyla ilgili yükümlülükleri saklı kalmak kaydıyla, **ödeme aracını kullanmaya yetkili olanlar dışındaki üçüncü kişilerin ödeme aracı ile ilgili kişisel güvenlik bilgilerine erişimlerinin engellenmesi** için gerekli önlemleri almayan, ödeme aracının ve ödeme aracı ile ilgili kişisel güvenlik bilgilerinin ödeme hizmeti kullanıcısına güvenli bir şekilde ulaştırılmasını sağlamayan **kuruluşların görevlileri ve işlemi yapan kişiler, bir yıldan üç yıla kadar hapis ve bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.**

ELEKSE ÖDEME KURULUŞU A.Ş

Teşekkürler